

Paulus mo surat ahana Korintusk de Kristen zi hip

¹ Korintusk de Alap mo hlil irin zi hip, hen tūngare zēno propinsina Akayak de aya-wal oso-wal hap,

Yesus mo dam tasīn zini Paulus onakon, hen nēre mae mo osona Timotius onakon:

Dawem! Eiwa, Alap mo dwam gwibin sin ki lwak, zep Kristus asa dam tasiki- zēre hap de olsa dikim gol halada gwen hapye. In zebē ebe mae hap ale gulzim'in.

² Dawem! Nēre mae mo Bian Alap ne Bian Kristus Yesus ne sa kwasang-kwasang zemka mamkam ebe mae hap ol gwizimdi. Hen nen zēre nik mo taha terenak esa lowehe gwer.

Mae hap de ol: Alap kirekam nēno mae mo enhona nēp tatete ta gwizimnira.

³ Nen kitak Bian Yesus mo Bian Alap hap dawemsa gol gweblan, sap Zen kwasang-kwasang enna, hen dekam de enho nakon tatete gwen hap dena, zen kitak Bian Alap en onakon nēbe mae hap hata gwizimnin. Sap nen an zēno was. ⁴ Nen kim banakare karekna oltowe gwenan, Zen Zen nēno mae mo enhona nēp tatete ta gwizimnira. Zen mae hap kirekam nēsa gweibirida gwenda: Aha zi de kareksa goltowenkam, nen de hwēna zēbe mae hap enhosa de tatete tazimdin hip de enlalasa anakan

zer gwizimdin hip, “A kirekam mo Alap ano en-hona ap tatete tablakaye- ëe kimë hen kirekam karekna goltowekye.” ⁵ Nen mese Kristus hun ëraha-en gwëk, zep nen kime karekna zëno bose hap oltowe gwenan, dekam san de Zën de hen kareksa goltowenna kiye. Nen sap dawemkame karekna Kristus hup de jal hap oltowe gwenan. Zen in zep hwëna Kristus hen nëbe mae hap enhosa dikim tatete tan hap de enlalana dawemkam zer gwizimnira. ⁶ Zep ëe de ëre mo wal bose walya ban kareksa zigoltowe gwenkam, zen mae hap: Em dikim ëtatete gwen hap hen ëngaya gwen hap. Sap Kristus kim abe mae hap enhosa de tatete tan hap de enlalana zer gwizim'inka, zen dekam asa hen ebe mae hap ayang ul gwizim- em dikim hen kire kareksa de goltowen nakon enlala nik ëtatete gwe-gwen hap. ⁷ Hwëna ëe homë anakan emsa enlala eibirida'an, “Zëno mae mo enlalana tatete naka hom.” Sap mes tangan dam gwesin'in: Em de hen Kristus hup de jal hap kareksa goltowe gwenkam, Zen hen sa ebe mae hap dekam de ëtatete gwen hap de enlalana zer gwizimdi.

⁸ Aya-wal oso-wal, ëe ama tangan ëdwmam gwe'an- em dikim abe mae hap dena ansa ëtawa gwen hap: Ëe nër hom sërkam de kareksaë Asia mo langnak oltowe gwëk. Karekna in man sërkam tangan dohon-hon gwëk, hëndep ëe enlalana mesë anakan ëdowe hanak, “Nen an molye lowehëk.” ⁹ Ëe ama dekam eis gwibik, “Ëe an angkam jalom ëk tihinakë lowe he'an, hen zen angkam aïsïs gin hip asa alp

tabi'ira!" Hwëna zen mae hap ki kirekam Alap asa gweibiridaka: Ëë dikim ëre mae mo sosonsa blol gwibin srëm hap. Zen in zep, nen diki Alap en hon nen ëblol gwe-gwen, sap Zen soson tangan Zini Zen. Zëno sosonna ki-juwen nakon dikim etan ngaya tabin hip denaye. ¹⁰ Hwëna dekam zep Alap jalom ëk tihina in kon asa alal gulku, hen Zen sa etan kirekam asa alal gulgwera. Sap ëe mesë Zëbon en onak anakan ëyaing gwe kinik, "Zen Zen sa etan tin hip de karek nakon asa alal gulgwera." ¹¹ Zen kirekam sa lwa gwer- em de Alapsa de abe tankam asa mas gwibirida gwenkamye. Alap kim ol gu sonenna insa dokwak gul gwe'anka, dekam zini beya nik sa Alap hap dawemna anakan nol gweblal, "Bian, Em ema asa sam tabirida-kirekam de desa kwasang gwibiridankamye."

Mae hap de ol: Paulus kire hap zëre mo kalangna wet gulsuku.

¹² Ëë ëre mo wal bose walya ban ëre mae mo syala homë olsaher gwe-gwe'an. Sap ano mae mo enho nakon anakare enlalana hom wet so gwenda, "Ëë kareksaë ol gwenan," ahaksa, "Ëë auhu-kama enlalakamë syal ta'an." Hwëna anakare enlala en wet so gwenda, "Ëë an enho lalakkamë okamanak awe syal ta gwenan- aha zisi de boton ta gwibin srëmkam." Sap Alap abe mae hap gol gwizimnira- kirekam de enho lalakkam syal ta gwen hap denaye, nonol tangan ebon mae kimë lowehe gwekke. ¹³ Ano mae mo ebe mae hap de surat-suratna hen dam-dam enna- em dikim damnak baca ta gwibin hip, hen

em dikim tame gul gwen hap, ba maesa de aning gun srëmkam. Sap ëe ama ëdwam gwe-gwe'an-em de dawem enkam asa tame tabin hip. ¹⁴ Sap dawemkame asa tame labir srëm gwe'ak, ki esa asa u seger la gwibir. Sul sonenkame asa tame labi'ik, ki Bian Yesus mo lwa halzan hap de yaklanak de hatankam, em esa asa isrip-sri eibiridal, hen ëe asa emsa isrip-sri eibiridal.

¹⁵⁻¹⁶ Sap ëe mesë desa kïtak tame guk, zen in zebë sap menkam kirekam kalang gwëk-Makedonia mo lang san de song gwenkam de emsa nonol amjanbir kïnzïn hapye. Etan lwahal zankam amaka emsa amjanbir kïnzïk. Dekam ano emsa de mas gwibirida zanna maka dan nëk. Hen aumwa hap Yahudi mo lang san dep emaka asa ër sonek. ¹⁷ Hwëna ëe ama kalangna insa wet gulsuk. Em ahakon dekon mes yabe asa kïl lïk, "Paulus zen auhu-kama enlala naban kalang gwe-gwenda, zep anakan gu-guk gwenda, 'Ëe asa emsa amjanbir.' Hwëna kirekam bëjen." ¹⁸ Hwëna boton srëm Zini Alap mo nwenak ëe ama emsa gubirida'an: Ano òla ebe mae hap kirekam hom! ¹⁹ Ahana hen ki- boton srëm Zi niye. Zen Alap mo Tanena Kristus Yesus. Ëe Silas ne Timotius neban mesë zëbe hap dena ebon mae onak olhata gwëk. Em Kristus mo Zënaka de sosok tan nakon zebe anakan dam ulsuk gwenan, "Zen hom zëre mo kalangna wet gulsuk gwenda." ²⁰ Sap Alap mo zi hip de ol gu-gunnu, zen kïtak Kristus hun de zeraha-en gwen nakon nëbe mae hap jowe gwizimnin. Nen in zebe Zëbon onakon Alapsa anakan boltere la gwenan, "Eiwa, Alap, ema asa sam ta gwibirida.

In eiwa.” ²¹ Sap Zen Alap Zën nëbon mae onak syal gwe-gwenda- dekam de nen Kristus en onak tatem ëzauk gwen hapye. Zen in zep zëre mo Enhona nëbe mae hap hlë ta sonezimki. ²² Hen kim nëp hlë ta sonezimki, Zen san de Alap de nëno mae mo enhonak anakan ale gunnu kiye, “Zini an ëre en mo dena.” Zep angkam Alap zëre mo Enhona nëno mae mo enhonak gwë gwenda. Zen in zebe hen anakan tame ul gwenan, “Mensa Alap ngein sin dep dena nësa gu-gubirida gweka, zen eiwa kirekam sa ki lwal.”

²³ Hwëna ëe de emsa boton tabin srëm hap, dikire Alap asa hla tak. Ëe mae habë lwa halza srëm gwëk: Ki hwëna eno mae mo karek-kareksa asa damnak wet gulzimzir. Hwëna ëe ama emsa kwasang gwibiridak, zebë lwa halza srëm gwëk. ²⁴ Ëe homë anakan emsa enlala eibirida gwenan, “Ëe asa desa tik-tik la gwibirano mae mo kire enkam de taïblibin sin de ang ta gwen hap.” Hwëna nen apdenake syal ta'ano mae mo isrip-sri dikim hen sowehen hap. Sap nen Kristussue laïbliblak, in zebe ëtatete gwë-gwenan.

2

¹ Zen in zebë enlala gwëk, “Ëe babë jal gwibiridan ola ban amjanbin. Ki hwëna zen sa etan enlala nik ëdowe hanal- men kirekam nër hom ëgwëkke.” ² Sap nabakam de eno mae mo karek-karekna insa dri yulzimdinkim, ëre mo enlalana maka hen dowe hanaka. Kirekam de lwankam, dekam nara zi dep?- etan abe hap isrip-sri enlalasa de zerblan naye. Ëe de

kirekam emsa gweibirida zankam, em dekam bëjen em kire enlalasa abe hap zerblan. ³ Ëe kimë kirekam tame guk, dekam zebë eno mae mo karek-karekna insa de wet gulzimdin hip de suratna insa ale gul sonezimk. Sap dekam ëe ama emsa enlala gwibiridak, “Zen diki ano isrip-sri gwibiridan wenya zen. Hwëna ëe de kire olsa golhatazimdinkim, zen dekam sa enlalana ëdowe hanal.” Ëe hen ama emsa kitak anakan tame tabik, “Ëe de Korintusk de zisi isrip-sri gwibiridankam, zen hen sa ano isrip-srina insa neis gwibir.” ⁴ Zep ëe sërkam de enlala dowe hanan nabanë suratna insa ebe mae hap ale gulzimk. Ano enlalana hlik gwe hanan hap alp gwesiki hen nwe go-hona man beya nek. Ëe anakare hap homë ep ale gulzimk, “Dikire zëno mae mo enlala dowe hananna in mam gwizimk.” Hwëna ëe mae habë ep ale gulzimk: Em dikim anakan asa tame tan hap, “Eiwa, Paulus mo nëbe mae hap de kwasangna mam tanganna.”

Mae hap de ol: Zini in zen karek gweka, emki zëno karekna insa angkam eititi gwibir-blin.

⁵ Sap nëno mae mo wal bosena in zen karek gweka, nen dekam zebe kitak zëno karekna in kon enlalana ëdowe hanak. Ahakon mamkam neisbik, ahakon betekkam. Hwëna ano enlalana hom tangan mamkam kire hap dowe hanaka. Hwëna ëe em dikim etan zëbe hap jalsa loneblan hap homë kirekam emsa enlala sobirida'an. ⁶ Em dekam mese ano ol san ang tak- zini insa de halen tan hap langa tasinkimye. Hëndep ebon mae onakon beya nik mes kirekam në gweblak.

Zep angkam dekam ärzausuk. ⁷ Zen in zep emki angkam zëno karek-karekna insa kwasang tola ban eititi gwibir-blin, hen amki etan zini in han èrgolek de gwëk- dekam de enlala naka tatete ta gweblan hap. Kirekam de gwë gweblan srëm kam, ki zëno enlalana anakan sa tangan dowebla hanala, “Asa mes hëndep baes nëblak.” ⁸ Èe in zebë emsa titi tabi'in: Emki anakan damnak gu gweblan, “Èe nama emsa kwasang è gwebla'an.” ⁹ Hwëna èe mae habë menkam zini insa dikim halen tan hap de suratna insa ale gul sonezimk: Dekam de anakan emsa akasibiridan hap, “Zen wëhë tangan kitak ano ol san ang ta'ak?” ¹⁰ Èe ama angkam zëno karekna insa eititi gwibir-bli'an. Zep emki hen eititi gwibir-blin. Hwëna zen sap diki asa hom mamkam karek taka. Hwëna èe mae habë Kristus mo nwenak zëno karekna insa eititi gwibir-bli'an: Ebe mae hap de dawem hap. ¹¹ Èe dowal mo kigi mo syal de ebon mae onak soson gwen hap homë ki dwam gwe'an. Sap nen zëno syala halhalaka hom.

Mae hap de ol: Èe in zen Kristus mo nganak syal ta gwenan, èe san de okamanak awe ngatan zi mo lang nakore irase dawemna kiye.

¹² Èe kimë Troask hatak, Kristus hup de ol dawemsa de gol halada gwenkam, Bian Yesus dekam zep abe hap orana kles tyasiblika- dekam de Troask de zisi beyakam Bian Yesus osan dep titi tabin hipye. ¹³ Hwëna ano enhona mae hap zë sëwehe srëm gwëka: Sap èe homë zë nëre mae mo osona Titus Baksa zergaing gwëk. Èe

ama tangan sap dwam gwek- Titus onak de emsa salbiridan hap. Zebë nabakam zëwe de ëKristen gwen wenya hli yuludak- Makedonia mo lang san dikim tëbla song gwen hapye.

¹⁴ Hwëna nen diki Alap mo bosena nen teip gulsuk gweblan! Sap ëe men zenë zëre mo nganak syal ta gwenan, asa zep Alap ë-ë san tìngare zi hip anakan golëtrei gwizimnira, “Zini an zen Kristus mo sosen nakon dowal mo kigisa nyaublu ine gwenan.” Zep ëe kimë Kristus hup de ol dawemna ol halada gwenan, dekam zebë ënwe-mase gwe-gwenan- san de ngatan zi mo lang nakore irase dawemna kiye. Zini zep irasena insa nale gwibirin. ¹⁵⁻¹⁶ Alap Zëna hen zep irase dawemna asa alebirida gwenda-mae hap, “Zen ano Tane mo bosesa okamanak nol halada gwenan.” Hwëna okamanak de zini ahakore en nik irase dawemna asa nalebirida gwenan- men zen en ëngaya gwen hap de ora san ang ta'anke. Sap zen en man ngatan zi mo lang nakore irasena insa nale gwibi'in. Hwëna men zen juwen hap de ora san ang ta gwe'an, zen man asa husus neibirida gwe'an. Sap ngatan zi mo lang nakore irase dawemna in, zëbe mae hap san de irase karekna kiye. San de zi tok ase. Eë in zebë hen ëre mae mo syala insa lenggwan gwibi'in- anakare hap, “Eë ë-en molyë kirekam syal ta'anam! Eë auhu-kama zini ë-en banakan dep?- ang hap de syala insa de sul sonen naye.” ¹⁷ Hwëna ëe in zebë ëre mo wal bose walya ban aha zi mo kim syal ta srëm gwe-gwenan. Sap ahakon te-ala en hap Alap mo ola ëk enkam tawa

da gwibirin. Ëe hwëna anakarekamë ënaka enlala eibirida gwenan, “Ëe an diki Alap mo nwe kara gwennakë Kristus mo nganak syal ta'an.” Ëe in zebë tïngare enho naban Kristus hup de ol dawemna ol halada gwenan- men zep Alap asa dam tasibirkiye.

3

¹ Hwëna ëe de kire hap denaka ebe mae hap ale gul sonezimdinkim, dekam san ha anakan esa etan asa enbiridal?- “Zen kirekam man zënaka bën-jana dabi'in.” Hwëna ëe ama emsa enlala sobirida'an: Eno mae mo ngirënnik de ano mae mo syala bahem eititi gwibin. Ahakore zini men zen namjanbiridanda gwenan, zen zënaka dikim anakan tame tabin hip de suratsa noltrei gwizimnin, “Zini an mo tawa tabinni dawemna. Sap esa asalblal.” Hen ahakon emsa kirekam de surat hap abe da gwibirin- aha ënak de hwëna desa goltrei gwizimdin hip. Hwëna ëe homë kirekam de suratsa de goltreizimdin hip ëdwam gwe-gwenan. ²⁻³ Sap em in zene ënwe-mase gwe-gwe'an- ano mae mo surat makanye. Sap eno mae mo lowe hensa de kara gul gwizimdinkim, dekon zep tïngare zini asa hen tame da gwibirin, “Zëno mae mo Alap hap de syala zen dawemna.” Zep eno mae mo lowe henna angkam, san de Kristus onakore suratna kiye- tïngare zi de zë karatda gul gwen hap. Zen tintakam de ale gunsu hom, hen kasonak de ale gunsu hom. Zen hwëna Ngaya Zini Alap Zën zëre mo Enhokam suratna insa ale gul gwenda- eno mae mo

enhonakye. Hwëna Zen dekam zep hen ano mae mo enhonak ebe mae hap de kwasangna dawemkam ale gulku. *

⁴ Ëe Alap mo nwe kara gwennakë kirekam ep ale gulzim, sap ëe ëre mae mo syal hap dena kitak mesë Kristus onak blol eibik. ⁵ Ëe a en bëjënë anakan ëgun, “Ëe asa ang hap de syala ansa ol gwer.” Hwëna ano mae mo sosonna, ba maesa dikim syal gwibin hip dena, zen kitak Alap onakon hata gwenan. ⁶ Zen Zen abe mae hap sosonna gol gwizimnira- dekam de zëre mo zi niban de ol ziaha-en gun ësena insa golluwe gwen hap denaye. Ol ziaha-en gun ësena in, zen ëpba titi tabin ol ale gunsu dikim syal gwibin hip denaka hom. Zen hwëna Alap mo Enho dikim ing gwe hebiridan hap dena. Sap zini men zen ëpba titi tabin ol san anakare enlala naban ang ta gwenan, “Tahakam de syala ansa de syal gwe-gwibinkim, ëe dekam asa Alap mo nwenak dakastil,” zen hwëna dekam nama juwen ora san ang ta gwe'an. Zen diki Alap mo Enho naban de zergwënkam esa ëngaya gwer.*

Mae hap de ol: Alap mo zi niban de ol ziaha-en gun ësena, zen Musa mo titi tabin ola kon sërkam

* **3:2-3** 3:2-3 Yunani olkam man dam gwesinän: Kasonak de alena mensa Paulus awe enlala gwibirki, zen men desa Alap Musa Bak hap dare taha-tapakam de jalse gwen ola kaso dak-daknak ale gulblukake, desa enlala gwibirki. Zep Korintusk de zini zen titi tabin ol san de tim enkam ang ta gwenkam hom Alap mo nwenak ësam gwesik. Zen hwëna enho nakon ëliwehek, zep Alap mo dwam gwibin sin lowehe gwek. (Yer. 31:33) * **3:6** 3:6 Gal. 3:10-14; Rom. 8:1-8

de dawem tanganna.

⁷ Zep ëpba titi tabin ola in, zen san de juwen orana kiye. Sap desan de ang tankam dekam hom Alap mo Enho nakore ngatanna nulin gwek. Hwëna sap kirekam, zen sap hen nonol lone sennak Alap mo ngatan naban hatak- orep kim Alap Musa Bak hap kaso dak-daknak ale gulblukaye. Musa dekam holokam Alap han ë gweka. Zep Alap onakore ngatanna zëbon onak makan gweblak, hëndep nwe-masena zep lilingtilblika. Dekam Israel Bak mo ausu nakore zini nwe-masenak bëjen hla tan, sap man tangan yakla nwe mo kim ngatan gweblaka. Hwëna Musa mo nwe-masenak de ngatanna in man sangankam tap gwebla song gwek. ⁸ Hwëna Alap insa etan nër hom ol ziaha-en gun ësena nëbe mae hap golzimki, zen hwëna zëre mo Enho de ing gwe hebiridankam de ëliwehe gwen hap dena. Zep zen diki zen- nëbe mae hap de ngatanna mam tangan wenyaye, san de ngatan zi mo lang nakore ngatanna kiye. ⁹ Ëpba titi tabin ola in sap aïris, hen zen sap ngatan zi mo lang nakore ngatan naban hatak. Hwëna anakare enlala naban de desan ang ta gwenkam, “Ëe dekam en asa Alap mo nwenak ëdakastil,” dekam hwëna man nwe-mase gwe-gwenan- san de juwen ora san de nama ang tanna kiye. Sap desan en de ang tan hap kim ëalp gwe-gwek, zen hwëna dekam hom mae enho nakon ëliwehe gwek. Hwëna angkam Alap mo ol ziaha-en gun ësena an, zen zen tangan ngatan makan nëbe mae hap lwazim'in. Sap nen desan de ang tankame Alap mo nwenak ëdakasti'in. ¹⁰ Zep

nëno mae mo nwenak, nonol ngatanna in mo sosonna mes tangan tap gwek. Hwëna angkam de ngatanna an sërkam tangan nësa zilbir ane gwe'an. ¹¹ Sap nonol ngatanna in zen Musa Bak ensa zilbli ine gwek, ki zep hëndep tap gwebla song gwek. Zep hen kirekam- ëpba titi tabin ola inye. Zëno sosonna angkam mes tap gwer. Hwëna Alap mo ol ziaha-en gun ësena an, zëno ngatanna hëndep denaban sa nësa zilbir ane gwer.

¹² Ëe kirekamë Alap onakore ol ësena insa laiblibik, ëe zebë udobe naban tingare zini Kristus hup dena kim damnak lonbirida gwenan.

¹³ Ëe Musa mo kim homë udobe srëmkam ëgwë gwenan. Zen man kaen hakkam zëre mo nwe-masena tahale gweka- dekam de Israel Bak mo ausu nakore zini in zëno nwe-masena de ngatanna insa anakan hlaul gweblan srëm hap, "Angkam man tap gwebla song gwe'an."

¹⁴ Hwëna zen in zep Israel mo zi ausuna ënol drak-drak gwek, hëndep angkam nama. Zen kim Musa mo ëpba ola insa baca nul gwenan, dekam hwëna man nwe-mase gwe-gwenan- san de Musa mo kaen hakna inkam de zëre mae mo nwesa tatak sonna kiye. Zen in zep hëndep angkam enlala nakon ëkawesik. Hwëna Kristussu de taibliblankam, zen dekame enlala nakon ëngatan gwe-gwenan- san de kaen hakna insa de nwe nakon hil gilsinni kiye. ¹⁵ Israel mo ausu nakore zini zep hëndep nama kirekam lowehe gwe'an- san de nwe diminni kiye. Musa mo alena insa sap karatda nul gwenan, hwëna zëno eini hom dam nulsuk gwenan. ¹⁶ Hwëna

Musa Bak kim olsa de gu soneblan hap Biansa golek de ta gweka, zen dekam man kaen hakna insa nwe-mase nakon hül gilsik gweka. Zep hen kirekam nêbe mae hap angkam lwa gwizim'in: Men zen Bian Yesussu neirin gwenan, zen dekam zep zëno mae mo nwenak de kaen hakna ëhül gwe hana gwenan. Enho nakon hen dekam zep ëngatan gwe-gwenan. ¹⁷ Ngatanna in zen Bian Jesus onakon zül ine gwe'an, zen apdenak zëre mo Enho naban. Men zëbon Bian Jesus mo Enhona in ing gwe henna, zen dekam zep Musa mo ëpba titi tabin ola kon ëhül gwe hana gwenan. Sap zen zen zini nësa hulen makan gweibirida gwenan. ¹⁸ Zep nen an angkam nwenak de kaen hak srëm nike lowehe gwe'an. Nen in zebe enho nakon Biansa dam-dam enkam kara la gwenan. Zep nëno mae mo enhonak san de Jesus zëre mo ngatan dekon litil ine gwenna kiye. Zep nëno mae mo enhona man Jesus, zëre mo Enho naban de apde nën hap wet gwesik zahe gwenda. An kitak Bian Jesus zëre mo Enho nakon ki kirekam nêbe mae hap jowe gwizimnin.

4

Mae hap de ol: Ëe kire habë enlalana ëdowe hana srëm gwe-gwenan.

¹ Zen in zep, sap Bian Alap zëre mo kwasang-kwasang nakon mes kirekam syala abe mae hap wei yul sonezimki, ëe in zebë enlala dowe hanan srëmkam syal ta tine gwenan. ² Zep men zen zëre mae mo tawa tabin karekna saher hap berber nulida gwenan, ëe kirekam homë. Ëe homë Alap mo ola men-man ul gwenan- dekam de

zisi ëre mae osan dep wan-wan ta gwibin hipye. Ëe hwëna dam-dam enkamë eiwa de enna kim hleng ososubirida gwenan- dekam de kitak de zi asa anakan tame tabin hip, “Zen dam-dam enkam Alap mo nwenak syal ta gwenan.”

³ Ëe zebë Alap onakore ëngaya gwen hap de ol dawemna ba maesa de ber-ber gun srëmkam tawa la gwibirin. Hwëna men zen tame nul srëm gwe-gwenan, zen zen ënwe-mase gwe-gwenan-san de kaen hakkam de nwesa tatak sonna kiye. Zen men zen juwen ora san ang ta gwe'anke.

⁴ Okamana awe de boton alapna, dowal mo kigï, zen mes Yesussu de taïblïblan srëm wenyik mo nwena dïmïn tabir-zimki- zen dikim ol dawemna in mo ngatansa enhonak eisbin srëm hap. Kirekam de gweibiridan srëmkam, zen maka Kristus mo ngatan zi mo lang nakore sosonna tame nul gwe'an. Sap Kristus Zen Alap zëre han ki en.

⁵ Zep ëe aen dikim ëmam gwen hap homë ol halada gwenan- ahakore zini men kirekam ëgwë gwenanke. Hwëna ëe Bian Yesus Zën de mam gwen en hap denakaë anakan ol halada gwenan, “Yesus Zen Teipsïn Tangan Zini Zen.” Hwëna zëno bosesa dikim mam gun hup ëe mesë ëgwëk- san de ebon mae de ëbabu gwen zini kiye. ⁶ Sap Alap men Zen okamana ansa de yang gulsun srëmnak guku, “Kawesïnnï an kon ngatanna de jowek,” zep Zen mes hen kirekam nëno mae mo enhona ngatan tabir-zimki. Menkam nëno mae mo nwena tatak sonna hen enhona kawesïnnï. Hwëna angkam enho nakon nen ema Yesussu kara la gwe'an.

Zen in zebe tame uk, “Kristus hun de zergwë gwenkam, nen dekame Alap mo ngatan zi mo lang nakore sosonna eis gwibi'in.”

⁷ Nëno mae mo timni, zen sap kama nakon de yang tabinni, zep dawem naka hom. Hwëna dekam de enho nakon ëngatan gwen hap dena insa Alap ing ta sonezimki, zen sërkam de dawem tangaranna zen. Nëno mae mo timni sap karekna, hwëna olk, ngatan zi mo lang nakore nik zë gwë gwenda. Zen dekam zep dam gwesik gwenan: Sosonna men dekamë syal ta gwenan, zen kitak Alap onakorena. Ëre mae mo tim nikore naka hom. ⁸ Ano mae mo jal zini sap beya tanganna, hëndep zen man sap asa ngir'in da gwibirin. Hwëna Alap abe mae hap sosonna gol gwizimnira, ëe zebë nama lowehe gwe'an. Anakare ngalap enlalana hen ki sap abon mae onak hata gwenda, “Ëe banakan asa loweher?” Hwëna ëe dekam homë enlalana anakan ëtopse gwe-gwenan, “Alap molya asa mas gwibiridaka.” ⁹ Zen karek tabin hip sap asa alp dasik gwibirin, hwëna Alap hom asa da tasik gwibirida. Sap ki asa mos-mos ta gubin hip alp dasik gwibirin. Hwëna Alap ap sosonna gol gwizimnira, zep asa timbwas dahir srëm gwe-gwe'an. ¹⁰⁻¹¹ Ëe mesë Yesus hun ëraha-en gwëk, zep ëe tim niban de nama okamanak lowehe gwenkam zebë mwin-mwankam anakan eis gwibirin, “Nësa an hen Yesus mo kim karek da gwibirin, hëndep zëno kim hen nësa damera gwenan.” Hwëna sosonna men dekam Yesus etan ngaya gwëka, zen hen man ano mae mo timnik lwa gwenan. Zep

ahakon asa de hlauluda gwenkam anakan tame nul gwenan, “Zëno mae mo timni sap sin-sinni, hwëna Yesus Zen ëngaya gwen hap de sosonna gol gwizimnira.” ¹² Zep Alap mo nganak de syal ta gwen wenya ëe insa kirekam juwen hap ëalp gwesik gwenan, hwëna em dekone ëngaya gwe'an.

¹³ Alap mo olak zini man anakan ale gulku,

“Ëe Alapsaë taïbli'blak, zebë tonbiridak.”*

Ëe hen kirekamë Alapsa laïbli'bla'an, zebë zëbe hap dena airin srëmkam lonbiridanda gwenan.

¹⁴ Sap ëe mesë Alapsa anakan laïbli'blak: Men kirekam Bian Yesussu tin nikon ngaya taka, zep nen men zene Deban ëraha-en gwek, nësa hen kirekam sa ngaya tabiri. Zen dekam sa zëre onak dep kitak nësa tagal gulsulu. ¹⁵ Zep ëe de kareksa goltowe gwenna, zen airis. Ëe ama dekam ësam gwesik gwe'an. Sap zen dekame em anakan tawa ei gwibi'in, “Alap man angkam Yesus onakon nësa kwasang gwibirida gwe'ara.” Hwëna etan beya tangan nik sa ebon mae onakon ësane gwe-gwer, hëndep zen de hen Yesussu taïbli gweblankam, zen hen sa Alap hap dawemna nol gweblal hen bosena teip nulsuk gweblal.

¹⁶ Zen in zebë enlala dowe hanan srëmkam syal tanda gwenan. Nëno mae mo timni an sap man ësin gwe hana gwenan, hwëna Alap man nëno mae mo angna mwin-mwankam tatete ta gwizimnira. ¹⁷ Zep ëe insa awe karekna oltowe gwenan, zen jahalhana hen holo tangankam

* **4:13** 4:13 Mzm. 116:10

hom. Hwëna ngatan zi mo langnak zen zep sa Alap dawemna abe mae hap dohon-hon tangankam golzimdi. Zen zen- hëndep de wenyä, hen mam tangan wenyäye. ¹⁸ Zep nen home angkam en dep de ba maesa enlala ei gwibirin-mensa okamanak awe hla kul gwenanye. Sap nwekam de hlaul gwenkam dena, zen hëndep denaka hom. Hwëna nwekam de hlaul gwen srëm wenyä, zen diki zen- hëndep de wenyäye. Zen diki desa de dokwak gun hup nen dam-dam enkam hlu-hluk gwen.

5

Ngatan zi mo langnak de timsi de kara gwibin hip de ol:

¹ Nen mese sap ëtawa gwek: Nëno mae mo timni an, zen san de sohlas gola kiye- bohëkam de zë okamana awe lowehe gwen hap dena. Zen gol kluk mo kim sa ëklasak gwer. Hwëna dekam nëno mae mo ngatan zi mo langnak dep de timni hen ki. Zen hëndep de gola zen- Alap mo syal gweblan zi niye. Zen zi mo syal gweblan golsa hom. ² Okama ennak dep de timni an karekna. Zen zebe sërkam ëdwam gwe-gwenan- ngatan zi mo langnak dep de timsi de baju makan ala son hapye. ³ Desa de alala tankam, dekam nëno mae mo angna molya irkare makan lowehe gwek. ⁴ Okamanak dep de kluk gol makare tim niban de nama lowehe gwenkam, nen dekam ema anakan ëenlwan gwe-gwenan, “Awe de gwëнна dohon tanganna. Diki hëndep de tim niban de gwëнна äiris.” Hwëna juwenkam nen home ëdwam

gwe'an- tim srëmkam de ang en nik lowehe gwen hapye. Diki nabakam de ngatan zi mo langnak dep de timsi de ala sonna airis. Dekam awe en dep de timni ansa Alap sa owas hap hëndep de ëngaya gwen hap de tim hip nöp li yul sonezimdi. ⁵ Zen Alap Zën ki kirekam dep nësa hohle tabirki. Zen in zep zëre mo Enhona nëbe mae hap ing ta sonezimki- dekam de nësa anakan hamal hap gu-gubiridan hap, “Em esa eiwa ëre mo Tane naban hëndep denaban ër gwë gwer.”

⁶ Nen in zebe enlala tatetekam lowehe gwenan, sap nen mese tame uk, “Okamanak dep de tim niban de nama lowehe gwenkam, dekam nen Bian onakon nama langanak.” ⁷ In zebe Biansa de anakan taïbliBlan enlala naban lowehe gwenan, “Mensa angkam hla kul srëm gwe-gwe'an, Zen desa sa lamkam nëbe mae hap golzimdi.” Zep nen home nwekam de hlaul gwen wenyansa dwam ei gwibi'in. ⁸ Zep nen enlala tatete nabane Biansa anakan laïbli gwebla'an, “Zen eiwa ngatan zi mo langnak dep de timni sa nöp lop tazimdi.” In zebe anakan ëdwam gwe-gwenan, “Angkam de timni ansa emaka hli ku'in- dekam de hëndep de wenyaka gul irin hip- Bian zëre hon dikim gwë gwen hap denaka.”

⁹ Zen in zep okamanak awe de nama lowehe gwennak, nen diki Bian de nësa sam gwesibirida gwen en hap nen ëalp gwe-gwen- men kirekam esa hen wakuwe ëalp gwerye. ¹⁰ Sap nen lamkam Kristus hon esa kitak aha-en aha-enkam yaïng gwe-gwer, hen Zen dekam sa nësa taken-sibirida gwera, “Em banakarekam okamanak de

tim niban gwë gweka?” Dawemsa de syal gwe-gwibin wenya kip, dawemsa sa golzimdi. Hwëna karekna men zen syal nei gwibik, zëbe mae hap hëndep kareksa sa golzimdi.

Alap han dikim zerumlae gwen hap de ol:

¹¹ Sap ëe mesë Bian de kirekam nësa klis gun hup dena insa tame uk, zen in zebë ëe, Bian mo nganak de syal ta gwen wenya, Alap han dikim zerumlae gwen hap de olkam titi la gwibirin. Alap Zëna mes asa anakan tame tabirki, “Zen tîngare enho naban ano nganak syal ta gwenan.” Zen in zebë hen ëdwam gwe-gwe'an- em de hen kirekam asa tame ta gwibin hip. ¹² Ëë ënaka de boltere tabin hip homë ki kirekam emsa gubiridal. Hwëna ëe ama ëdwam gwe'an- em dikim asa isrip-sri gwibiridan hap. Dekam aha zi de asa tonsubiridankam em emaka enbirida'an, “Paulus wal bose wal zeban Alap mo nganak zëre mae mo bosesa de mam gun hup hom golësyal ta gwe'ara. Zen tîngare enho naban syal ta gwenan.” ¹³ Zep auhu-kama enlala zini sap sa asa anakan donsubirida gwer, “Zen in mamakkam syal ta gwenan.” Hwëna ano mae mo enlalana anakan lwa'ara, “Ëë sap asa zi mo nwenak saherak altîl gwer, sap ëe Alap en de asa sam gwesibirida gwen en habë syal ta gwe'an.” Hwëna em de anakan asa tame tabinkim, “Zen mamakkam hom syal ta'an,” kirekam aïris. Sap ëe emsa de mas gwibiridan habë syal ta gwe'an. ¹⁴ Sap ëe anakare enlala nabanë syal ta gwenan, “Kristus Zen nëbe mae hap de kwasang

hap te-lidak sonnak tilki.” Zep zëno kwasang-kwasangna man ano mae mo enhonak syal gwe-gwenan. Sap ëe hen anakanë ëtaïblik, “Kristus Zen tingare Alap mo hlil irin wenyä nëbe mae hap tilki, zep Alap mo nwenak Zen dekam nësa kitak golëjuweka.” ¹⁵ Zen kirekam mae hap ki lwak: Nen dikim Zëbon en onak lowehe gwen hap, nëre mae mo auhu-kama enlala san dikim lowehe gwen srëm hap. Zep Kristus mo nëbe mae hap de tinnï, hen Alap kim nëbe mae hap de dawem hap tin nïkon ngaya taka, nen bap nen desa asyas makan enlala gwe-gwibin.

¹⁶ Zen in zep, ëe bëjënë angkam aha zisi auhu-kama enlalakam anakan enlala gwibiridan, “Zen mamna,” ahaksa, “Zen betekna.” Orep ëe hen Kristussu auhu-kama enlalakam ama kil lik, “Tore zi.” Hwëna angkam ano mae mo enlalana mes wet gwesiki. ¹⁷ Sap men nara Kristus hun zeraha-en gwenna, zen dekam sa jowera- san de aha zi, ësena! Dekam ëpba enhona mes tap gweblaka, hwëna angkam ëse enho naban zergwë'ara.

¹⁸ Zen kitak Alap ki kirekam nëbe mae hap syal gwe-gwibir-zimnira. Orep nen sap Alap mo jal zi mo kime lowehe gwëk, hwëna Kristus onakon zep nësa golëumlæ gwëka. Zen in zep hen abe mae hap syala wei yul sonezimki- zëre han dikim zerumlæ gwen hap de ol dawemna insa de gol halada gwen hap denaye. ¹⁹ Eë in zebë ol dawemna ansa ol halada gwenan,

“Alap Kristussu zer sonëka- Zen de te-lidak sonnak okamanak de zi hip tin hip, Alap Zën

dikim kitak nesa golëumlae gwen hap. Kristus hun de zeraha-en gwenkam, dekam Alap man nëno mae mo karek-karekna eititi gwe-gwibirida.”

Ëe kirekamë ol halada gwenan, sap Alap mes ki Zën dikim golëumlae gwen hap de syala insa abe mae hap wei yul sonezimki. ²⁰ Zep ëe an Alap mo dam tasibinni- Kristus mo bosekam de emsa kwang guludan hap dena, Alap Zën de emsa kwang guludan makan. Ëe in zebë emsa Kristus mo bosekam etan anakan titi tabi'in, “Alap han em zerumlae gwen.” ²¹ Sap Kristus Zen sap hom karek maena golka. Hwëna Alap man gwëblaka- san de kareksa de gol gwen zini kiye, nëno mae mo karek-karekna kim kitak wei yul soneblakaye. Hen zen mae hap ki Alap kirekam syal gwibirki: Nen dikim Kristus hun de zeraha-en gwenkam zëre mo nwenak ëdakastin hip.

6

¹ Sap Alap asa kirekam golësyal ta gwe'ara, ëe in zebë emsa titi labi'in: Em hen angkam mese Alap mo kwasang-kwasangna enhonak eisbik, zep desa bahem asyas makan gwei gwibin. ² Sap men kirekam Alap mo ëpba olak lwak, Zen nama emsa angkam anakan gubirida'ara, “Em kime juwen oranak lowehe gwek, emsa de kwasang gwibiridan hap de yaklanak kim hatak, dekam zebë eno mae mo abena sak. Yakлана inkam Ëe ama ngaya tabin hip hatak.”*

* **6:2** 6:2 Yes. 49:8

Zen in zep, Alap mo kwasang gwibiridan hap de yaklanak angkam mes hatanan! Angkam an ëngaya gwen hap de yaklanake lowe he'an! Zep desa bahem asyas makan gwei gwibin.

Mae hap de ol: Ol dawemsa de gol halada gwen hap de wenya, ëe dawem naban karek nabanë itowe gwenan.

³ Ëe in zebë ëalp gwe-gwe'an, "Bap zen zini ano mae mo banakare karek mae nakon Alap de kwasang gwibiridan hap de ol ësena in san ang ta srëm gwen. Alap hap de syala an, bap zen zi mo nwenak karek gwen." ⁴ Zep banakare maesa de goltowen nakon, ëe ama zi de anakan asa tame tabin hip ëdwam gwe-gwe'an, "An eiwa Alap hon de syal ta gwen zi." Ëe zebë dawemkam tatem ëzauk gwenan- sap totoresä de kareksa goltowennak, hen sap zi de asa karek tabinnik, hen sap jalom ëk tihinak de lowe hennak. ⁵ Asa mes dangole gwibik hen bwinak yal nulne gwek. Ëre mae mo tawa tabin jal hap, dekam zep zini ëilman gwe-gwenan, hen asa tameran hap alp dasik gwibirin. Tahalha naban de lowehe gwenna hen mesë dawemkam eis gwibik- sap dohon-honkam de syal ta gwenna, yaklam, hen kam blal, hen usak naban de lowehe gwen naye. Hwëna ëe namaë deban tatem ëzauk gwenan. ⁶⁻⁷ Sap eiwa kirekamë karekna oltowe gwenan, hwëna ëe ama ëdwam gwe-gwe'an-tüngare zi de anakan asa tame tabin hip, "Zëno mae mo enlalana lalak enna. Hen ba maesa de tame gun hup dena zëno mae mo enlalana blala.

Hen zen jala tawa naka hom.

Hwëna zen enlala sae-sae naban aha zisi mas neibirida gwenan.

Hen tîngare enho naban aha zisi kwasang neibirida gwenan.

Alap mo Enhona hen man zëbe mae hap sosonna gol gwizimnira.

Hen Alap mo sosonna zëbon mae onak lwa gwenan.

Zep zëno mae mo tawa tabinni eiwa tanganna.” Eiwa, Alap mo nganak de syal tan zini, ëe zebë okamanak awe lowehe gwe'an- san de Kristus mo jana nabare zini kiye. Zep eijan hap de tîngare kire-kirena mensa Alap nëbe mae hap lop ta gwizimnira, desa ama kitak kap la gwenan.* 8 Èe kire enlala nabanë Yesussu babu ë gweblanan. Zen zep hwëna ahakon asa husus neibirida gwenan, hwëna ahakon hen man asa sam neisibirida gwenan. Ahakon ano mae mo bosena man mam nul gwenan, hen ahakon man asa lamang da gwibirin. Èe sap eiwa de enna kimë tawa la gwibirin, hwëna ahakon man asa nenbirida gwenan, “Zen in nësa de yasik ta gwibin hip de zi.” 9 Zen sap ki asa tame da gwibirin, hwëna man asa neibirida gwenan- san de tame tabin srëmna kiye. Asa man kil dî gwibirin, “Mes juwek,” hwëna sap namaë lowe he'an. Asa man ki sap dangole gwibirin, hwëna ëe homë kim juwe'an. 10 Enlala dowe hananna ki sap abon mae hata gwenda, hwëna nabakamë etan ëisrip-sri gwe-gwenan.

* 6:6-7 6:6-7 Ef. 6:10-18; 1Tes. 5:8

Ëe sap te-ala srëmkamë lowehe gwenan, hwëna hëndep de te-alana ëyë kae ë gwebla-zim'in. Okamanak sap ano mae mo kire-kirena hom, hwëna Alap mo irik ginnik dep de kire-kirena, zen ëyë kitak bi ëblan da'an.

¹¹ Korintusk de aya-wal oso-wal, ëe mesë kirekam damnak ebe mae hap de kwasang hap ëre mae mo enhona ërtreizimk. ¹² Ëe homë olzausu'un- emsa de kwasang gwibirida gwen naye. Hwëna em mes yabe olzausuk- asa de kwasang gwibirida gwenna. ¹³ Zep ëe ama angkam emsa gubirida'an- ëre mo walassa de gubiridan makan: Eno mae mo abe mae hap de kwasangna emki hen esek gulsen.

Kristen gwen srëm zi niban de golësiri gwe-gwen srëm hap de ol:

¹⁴ Ëe ama emsa gubirida'an: ËKristen gwen srëm zi niban bahem golësiri gwe-gwen. Zen mae habë ki kirekam emsa gubiridal: Sap karek gol gwen zi niban bëjen dawem gol gwen zi niban aha-ere enlalakam apdekam syal tan. Hen kawesinnik de lowehe gwen zi niban bëjen ngatannak de lowehe gwen zi niban ëaha-en gwen. ¹⁵ Kristus hom dowal mo kigë naban olsa aha-en ul gwenda. Zep hen kirekam, ëKristen gwen zini bëjen ëKristen gwen srëm zi niban ësiri gwen. ¹⁶ Boton alap yang tasibinni hom eiwa de Zini Alap mo golak kang nul gwenan. Nëno mae mo lowe henna hen kirekam: Sap nen kitak san de Ngaya Zini Alap hap de gol- men kirekam Zëna gubiridakake:

“Ëe asa zëno mae mo ngirinnik gwë gwer,

hen Ëe asa desa golëlowehe gwer.
Zen Asa en sa boklena kom noso gweblal,
hen Ëe asa desa bi gwibiridal.”*

¹⁷ Zen zep nësa hen gubirida'ara,
“Enlala kawesin zi mo ngirin nikon emki wet so
gwen.

Emki desa langa tasibin.
Kun nabare kire-kirena bahem mae towanbin.
Kirekame lowehe gwe'ak, ki dekam Ëe asa etan
emsa golëlowehe gwer.”*

¹⁸ “Em ëre mo walas hap esa ëjower.
Hen ‘Bian’kam esa Asa en gweblal.
Soson Zini Alap Ënë ki emsa gubirida'an.”*

7

¹ Zen in zep, aya-wal oso-wal, sap Alap kirekam
nësa gu-gubiridaka, zen zep nëre mae mo enlala
naban enho naban tingare karek-karek nakon
nen lalak ta gwibin. Enho lalak enkam nen
lowehe gwen, hen Alapsa bap nen asyas makan
enlala gwe-gweblan.

*Paulus kim Korintusk de Kristen zini isrip-sri
gwibiridakake:*

² Hwëna aya-wal oso-wal, ere mae mo abe mae
hap de kwasang-kwasangna emki esek gulsen.
San kië ebon mae onak zini karek lak? Ahaksa
aha maena san kië yasik lak? Hen san kië
emsa te-ala mae hap aberbe la gwibik? ³ Ëe

* **6:16** 6:16 Im. 26:11-12; Yer. 32:38; Yeh. 37:26-27; 1Kor. 3:16-17

* **6:17** 6:17 Yes. 52:11; Yeh. 20:34,41 * **6:18** 6:18 2Sam. 7:8,14;
1Taw. 17:13; Yes. 43:6; Yer. 31:9

kirekam em dikim ësaher gwen hap homë ki ale gulzim- anakan dikim eenlala gwen hap, "Eiwa, diki te-alasa emaka olzimk." Sap men kirekamë emsa gubiridal, ëe sërkamë emsa kwasang eibirida gwenan. Hëndep ëe de juwen maekam ahaksa nama de lowehe gwenkam, ëe molyë emsa de kwasang gwibirida gwenna olzausuk. ⁴ Ëe, Paulus, mesë emsa dawemkam anakan taiblibiridak, "Ëe de zëno mae mo lowe hensa de oto gulsun hup gubiridankam, zen molya asa jal nëblak." Hen ëe namaë emsa anakan sam gwesibirida gwenan, "Zen ano walas dawemdawemna." Ëe sap ëre mo wal bose walya ban kareksaë zigoltowe gwenan. Hwëna emsa de enlala gwibiridankam, ëe dekam zebë enlala nakon ësëwehe gwenan, hen ano mae mo isrip-srina dekam tangan zep taman kinï gwenan.

⁵ Hwëna eiwa, ëe kimë Makedonia mo langnak yaing gwëk, dekam ano mae mo enhona hom sëwe heka. Sap ëe karekna da-en homë zë oltowe gwe'ak. Dekam zëwe de zini man asa husus neibirida gwe'ak, hen man asa karek da gwibik. Hen deban ebon mae onakore ola homë ësane gwe'ak, zebë enlala nakon ësëwehe srëm gwëk. ⁶ Hwëna enlala dowe hanan zi hip Alap enho tatetesa zer gwizimmira. Zep Titus Bak kim ebon mae onakon abon mae onak hata zaka, dekam zep ano mae mo enlalana sëwe hezimki. ⁷ Zëno hatazan en hap homë ëtatete gwëk, hwëna zen kim anakan aïsïl gwe zakake, "Korintusk de zini ano enhona dawemkam ap së da soneblak, hen zen dawemkam ëdwam gwe-gwe'an- Paulussu de etan zertowen hapye. Zen

man angkam damnak anakan ëkira-kla gwe-gwenan, 'Eiwa, ëe ama Paulussu kirekam karek lak.' Hwëna zen angkam eno tahasa de tri so gweblan hap ëdwam gwe-gwe'an." Ëe kimë kirekam Titus hon emsa salbiridak, ama tangan sërkam isrip-sri gwek.

⁸⁻⁹ Ëe nonol ama sap enlala gwe-gwe'ak, "Ëe ba habë zëno mae mo kareksa de dri yulzimdin hip de suratna insa ale gul sonezimk? Zen sa hwëna enlala nik ëdowe hanal." Sap eiwa kirekamë enlala gwe-gwe'ak, hwëna angkam mesë dam gulsul, "Ëe ama sam gwesik- kirekam de emsa jal gwibiridankamye." Ëe eno mae mo enlala dowe hananna in kon homë sam gwesin. Hwëna ena dekone ëhale'an. Hen angkam enlala dowe hananna in mes tap gwizimdi. Zep kirekam aïris. Ëe homë kim emsa karek tabik. Alap Zen kirekam nësa dwam gwibirida gwenda, "Zen dikire zëre mae mo enlala dowe hanan nakon ëhale gwek." ¹⁰ Sap Alap mo dwam gwibin sin de enlala nik dowe hanankam, zen dekam zebe ëhale gwenan, hëndep zep esa ëngaya gwer. Desa bëjen gubin, "Zen karekna." Hwëna Alapsa de tame tan srëm zini zëre mae mo karek-karek gol gwen nakon sap ki enlalana ëdowe hana gwenan, hwëna dekon hom ëhale gwenan. Hwëna dekam nama juwen ora san ang ta tine gwenan. Zep auhu-kama enlalakam de dowe hananna, zen eiwa karekna. ¹¹ Em zebe ësam gwesik, sap em Alap mo dwam gwibin sine enlalana ëdowe hanak, hen zebe ëhalek.

Em zebe ewet gwesin hip ëdwam gwek.

Hen men zen ëkarek gwek, em zebe desa anakan jal eibiridak, "Em ba habe Paulussu kirekam karek lak?"

Em zebe Alap mo jala airibik.

Hen dekam zebe ëdwam gwek- ëe de etan emsa amjanbin hipye.

Hen zebe ano titi tabin sin de ang tan hap ësyal-syal gwek.

Dekam zebe anakan ola aha-en uk, "Men zen ëkarek gwek, kirekam esa halen labir."

Dekam zebe dawemkam tingare zi mo nwenak anakan oltrëk, "Ëe homë karek gol gwen zi niban ola aha-en uk- dekam de karekna insa syal gwibin hipye." ¹² Zep suratna insaë nonol ale gulzink, zen anakan dikim emsa klis gun hup hom, "Zen karek gweka," ahaksa, "Zini in desa karek taka." Hwëna ëe anakare enlala nabanë ale gulzink, "Zen kim de ano suratnak de ola an san Alap mo nwe kara gwennak ang ta'ak, dekam sa zën anakan dam nulsul, 'Nen eiwa Paulus mae mo ol san de ang tan hap ema tangan ësyal-syal gwe'an.' "

¹³ Sap em ano ol san kirekame ang tak, ano mae mo emsa de ngalap gwibiridanna dekam zebë ësëwehek. Sap em dekam Titus Bak mo enlalana mese së la soneblak. Zep zen kim ebon mae onakon hata zaka, isrip-sri naban zep ebe mae hap dena asa aisil gwibirida zaka. Ëe dekam zebë hen mamkam ëisrip-sri gwek.

¹⁴ In kim Titus emsa amjanbir srëm gwe'anaka, ëe ama dekam hamal hap gubluk, "Korintusk de Kristen zini in dawem- dawemna. Zen sa dawemkam eno titi tabin sin ang tal." Zep

angkam ëe homë saher gwebla'an. Sap men kirekamë ebe mae hap dena Titussu gubluk, hëndep em kire enkame ëblak. Ena tawana: Ebon mae onak kimë gwë gwëk, ëe homë emsa boton ta gwibik. Zep hen Titussu homë boton tak- ebe mae hap denaye. ¹⁵ Titus mo kwasangna angkam ebe mae hap dena mam tanganna, sap zen anakan emsa enlala gwibirida gwe'ara, "Zen dawem enkam asa blikip gwesiblin naban neirink, hen zen kītak ano ol san dawemkam ang ta gwëk." ¹⁶ Zep angkam ëe ama tangan emsa sam gwesibirida'an, sap mes tangan dam gwesil: Em in taiblibiridan tanganna.

8

Yerusalemk de Kristen zi tahalhasa de telakam mas gwibiridan hap de ol:

¹ Angkam aya-wal oso-wal, ëe ama ëdwam gwe'an em de hen ansa ëtawa gwen hap: Alap zëre mo kwasang-kwasangna mamkam propinsi Makedoniak de Kristen zi mo enhonak ing gul sonezimki, ² zep hëndep zëno mae mo enhonak isrip-srina sërkam tangan mam gwëk. In zep zen te-alana beya tangankam tagam dak-dekam de Yerusalemk de Kristen zi tahalhasa mas gwibiridan hapye. Hwëna zen hen sap karekna mamkam noltowe gwe'an hen tahalha tanganna. ³ Ëe eiwa denakë emsa gubirida'an: Zen kim Bian onakore kwasang-kwasang hap beya tangankam tagam dak, zëna hwëna man tangan etan ëtahalha gwëk. Ëe sap homë desa enbiridak- te-alasa de zen hen zer sonezimdin

hipye. ⁴ Hwëna zën asa nenbirida gwek, “Ëë hen ama Yerusalemk de nëre mae mo Kristen aya-wal oso-walsya de mas gwibiridan hap ëdwam gwe'an- men kirekam hen aha langnak de zini ëkalang gwe'anke.” ⁵ Hwëna zen kim kire hap ola aha-en nuk, zen ein hom kirekam syal neibik. Zen nonol zëre mae mo lowe hensa kitak Bian hap anakan yaïng nilblik, “Bian, ëre mae mo lowe henna kitak eno tahanakë onne se'an, sap ëë ama Yerusalemk de tahalha zisi mas gwibiridan hap ëdwam gwe'an.” Hen dekam zep asa nenbiridak, “Men kirekame asa enbirida'ak, ëë asa ki desan ang tal.” Zen kitak Alap mo dwam gwibin sin ki lwak. Hëndep ëë hen ama tangan lenggwanbiridak.

⁶ Ëë in zebë hen Titussu enblak- dekam de Korintusk de zini emsa etan amjanbin hipye, Yerusalemk de Kristen zi tahalhasa de kwasang gwibiridan hap de syala insa ekakim su kul sonek, ëë de ahakore naban golëyaïng gwezan srëmnak. Sap Titus zen zen nonol kire hap de syal hap emsa titi tabirki. Zen zep sam gwesi'ira-zen de etan kire hap de syala insa eban mae zisul sonen hapye. ⁷ Sap em eiwa mese tangan dawemkam ëKristen gwek:

Em sërkam tangane Biansa laïbli gwebla'an.

Hen eno mae mo ol toranna sosen tanganna.

Hen eno mae mo tame gunnu mes tangan esek gweser.

Alap hap de syalsa de gon hap em hen syal-syal tanganna.

Hen em sër kame asa kwasang eibirida gwenan.

Sap em mese kirekam tangan ësäm gwesik, zep angkam emki hen tahalha zisi de kwasang gwibirida gwen hap de syalak ësyal-syal gwen.

⁸ Kirekam insa ep ale gulzimk, ëe anakan homë kim emsa tik-tik tabi'in, "Em hen te-alana olzimk." Hwëna ëe ama kim emsa anakan akasibirida'an, "San ha zen hen sa Makedoniak de Kristen zi mo kim tingare enho naban tahalha zisi hen kwasang neibiridal?" ⁹ Sap em mese Bian Yesus mo kwasang-kwasangna tame uk: Zen sap nonol ngatan zi mo langnak tahalha srëmkam gwë gweka. Hwëna nëbe mae hap de kwasang hap desa kitak hli yulku- dekam de tahalha zi mo kim awe gwë gwen hap. Zen mae hap ki kirekam gwëka: Nen dikim hen lamkam ngatan zi mo langnak zëre mo kim sowehen tangankam lowehe gwen hap.

¹⁰ Zep ëe ama ëre mo enlalasa ebe mae hap zer sonezim'in: Dawemna, mensa nonol tahunkam ena kon eisibir hanak, emki sul sonen. Tahalha zisi de mas gwibiridan hap de ëkalang gwenkam, eme ënonol gwëk, hen te-alana nonol eme sap tagam lak. ¹¹ Zep emki ere mae mo ëkalang gwenna insa sul sonen. Sap em ema ëkalang gwen hap ësyal-syal gwëk, zen in zep emki angkam de sul sonen hap ëalp gwen. Men kire enkam Alap ebe mae hap gol gwizim'ira, zëno hlik naka emki ing gul gwen- men kire enkam ena ëdwam gwe'anke. ¹² Sap em de mas gwibiridan hap ëhohle gwenkam, Alap sa emsa anakan sam gwesibiridala, "Zen man mas gwibiridan hap ëdwam gwe'an." Betekkam de ing gun zisi Zen sa anakan tawa gwibiridala,

“Zini an sap man beyakam de ing gun hup dwam gweka, hwëna basa dep?” Sap zi de tahalha gwenna, Alap molya desa enlala gweblaka, “Zen maka mamkam ing gulu.”

¹³ Ëe homë anakan dwam gwe'an, “Korintusk de zini dikire ëtahalha gwek. Yerusalemk de zini tahalha srëmkam de lowehék.” Hwëna ëe hwë-hwëkam de enaka mas gwibirida gwen habë dwam gwe'an. ¹⁴ Sap angkam em tahalha srëmkame lowehe gwe'an, zep em emaka mas eibirida'an. Hwëna aha tahunkam de zen tahalha srëmkam lowe he'ak, zen maka hwëna emsa mas neibirida'an- em de hwëna ëtahalha gwenkamye. Zep em kirekam esa enaka mas eibirida gwer. ¹⁵ Zep men kirekam Israel Bak mo zi ausu nakore zini orep tahalha srëmkam lowehe gwék, em tingare Kristen zini kirekam esa lowehe gwer. Sap Alap mo olak anakan lwak:

“Men zen tembanena beyakam tagal dak, hwëna hyanak hom mosrona zalta dep yal dak. Hen men zen betekkam tagal dak, hwëna hyanak hom ëtahalha gwék.”*

Titus de wal bose dare zeban te-alasa zitagam tan hap de ol:

¹⁶ Ëe ama Alap hap dawemsa gol gwebla'an, sap Zen mes ëre mo enho makare enlalana Titus Bak hap hen ing ta soneblaka. Zen zep ëre mo kim syal-syal gwe'ara- emsa de mas gwibirida gwen hapye. ¹⁷ Zep ëe kimë desa emsa de amjanbin hip lakensiblik, zen man tangan sam

* 8:15 8:15 Kel. 16:18

gwesiki. Sap zëna hen mes takensiblin srëmnak emsa de etan amjanbin hip kalang gwe'anaka.

¹⁸ Titus hun nëre mae mo aha oso naban sa asa ebon mae osan dep angirbirida zala. Zen hen dawemkam Kristus hup de ol dawemna tonbirida gwenda, zep desa hen man tingare jematna sam neisik gweblanan. ¹⁹ Hen awe de jemat-jematna mes zini insa dam dasik- zen de hen asa ang gwibiridan hap, te-alana insa dikim Yerusalemk dawemkam zerhatan hap. Sap kwasang hap de syala an, zen mae habe syal ta'an: Bian mo bose dikim mam gwen hap, hen dekam de tingare zi nësa anakan tame tabin hip, "Zëwe de Kristen zini in tahalha zisi de mas gwibirida gwen hap syal-syal tanganna." ²⁰ Zep zini Yerusalem san dep beya tolkam sa ang taldekam de tingan asa anakan taiblibiridan hap, "Zen eiwa kitak sa neirzim. Zëna molya mae nulink." ²¹ Sap ano mae mo dwam gwenna, damdam enkam de syal tan hap- sap zi mo nwenak hen sap Alap mo nwenak.

²² Zi darena in hon ëe asa hen zini ahana ër soner. Eë mesë zini insa hen dawemkam akasik gweblak, zebë tame la'an, "Zen hen Alap mo syal hap syal-syal tanganna." Zëna man tangan sam gwesiki- desa de hen ang gwen hap dam tasinkimye. Sap zen man emsa taiblibirida'ara, "Korintusk de Kristen zini zen dawem-dawemna."

²³ Titus zen ano syal bose. Eë apdekamë deban emsa syal eibirida'an. Aha zi darena in, zen awe de jemat-jemat mo dam sosun zi dare. Zëre nik mo ën nakon tingan mes tame nosok, "Zen

dawemkam Kristus mo bose hap syal ë gwenda.”
 24 Zen in zep, amki hen zëbe nikip kwasang-
 kwasangna oltrei gwizimk. Dekam sa hen awe
 de jemat-jematna zëbon nebon onakon anakan
 ësane gwer, “Men kirekam Paulus tonbirida
 gweka, Korintusk de Kristen zini, zen eiwa
 dawem-dawem tanganna.”

9

*Mae hap de ol: Alap man isrip-sri naban de
 zëbe hap ba maesa gol gweblan zisi kwasang
 gwibirida gwenda.*

¹ Em orep mese ësyal-syal gwek- Yerusalemk
 de Kristen zisi de te-alakam mas gwibiridan
 hapye. Zep suratnak awe ëe ba hap de etan ebe
 mae hap ola blal gulzimdin hip? ² Em dwan mes
 em-am ësyal-syal gwek. Zep ëe mesë eno mae
 mo bosena propinsi Makedoniak awe anakan
 mam gul gwizimk, “Propinsi Akayak de zini,
 ëna Korintusk, zen orep mes nonol tahunkam
 tahalha zisi de mas gwibiridan hap ëhohle
 gwek.” Em insa kirekam ësyal-syal gwek, aha
 jemat-jematna dekam zep hen ëdwam gwek-
 enlala syal-syalkam de hen mas gwibiridan hapye.
³ Zen zep asa nonol zi dan-aharena insa asa de
 ebon mae osan ngeirblizan hap lup gul soner-
 anakare enlala naban, “Ëe mesë aha zisi anakan
 gubirida gwek, ‘Zen mes tangan ëhohle gwek.’
 Hwëna ëe de deban mae golëyaing gwe zankam,
 babë ëhohle gwen srëmnak emsa hlauludazan.”
⁴ Sap ëe de Makedonia kore zi niban ëhohle
 gwen srëmnak emsa hlauluda zankam, ki hwëna

ëe sërkam asa anakare hap saher gwer, “Ëe ba habë waba hap kirekam boltere ta gwibik?” Ena dekam hen esa ësa her gwer. ⁵ Zen in zebë enlala gwëk- zi dan-aharena in de asa ngeirbiridazan hapye, em dikim dawem enkam te-alasa tagal ta gun hup, mensa ena ëgu-guk gwëkke. Sap ëe de hamal ta gunnuk emsa hlauluda zankam aïris tangan. Dekam isrip-sri naban esa te-ala yawala inša eirzim. Hwëna hamal tan srëmnak de ëe yaing gwe zankam, ki sa hwëna nwe-mase gwer, “Zen ein tagam dazim'in.”

⁶ Gulk sun de ol blaoranna ansa bahem eititi gwibin:

“Betekkam de eiyas tanna, dekam betekkam esa hen eini tara.

Beyakam de eiyas tanna, dekam beyakam esa tara.”*

⁷ Zep dawemna, diki ere mae mo enhonak em anakan dam gulsuk gwen, “Ëe ki en asa golzim.” Embwan gwibin niban bahem gol gwizimdin. Hen anakare enlala naban bahem, “Ëe an einë golzim'in.” Diki isrip-sri naban emki gol gwizimdin. Sap Alap isrip-sri naban de gol gwizimdin zisi man kwasang gwibirida gwenda. ⁸ Sap Alap mo sosonna ki- dekam de etan ebe mae hap tïngare hë'ho gwibin nika gol gwizimdin hip denaye. Zen dekam tangan esa enlala beya gwen srëmkam kae-kaena esek ulse gwer. ⁹ Sap Alap mo olak man lwak,

“Alap tahalha zi hip totoresa gol gwizimnira hen kae gwe-gwibir-zimnira-

* 9:6 9:6 Ams. 11:24

men kirekam zini gandum danna men-san an-sankam hling disik gwenanke.

Alap mo syal dawemna in hendeþ denaban sa lwa gwer.” *

¹⁰ Zep hen kirekam, kae-kae gwen hap de syala in, zen obwaga dansa de eiyas gin makan lwa'an. Alap men Zen desa de eiyas gin hip gol gwizimnira, hendeþ tarankam tembanena hen sowe henkam gol gwizimnira, zep eiwa eno mae mo kae-kae gwen hap de syala insa dan nik de mamkam ten makan sa ep beya gul gwizimdi. ¹¹ Alap dekam sa ebe mae hap mamkam he'ho gwibin nika gol gwizimdi, hendeþ zep esa beyakam kae eibirida gwer. Hen desa de aha zi hlaunkum, dekam beya nik sa Alap hap dawemna nol gweblal. ¹² Sap em insa Kristen bosa uk mo tahalhana hla kulzim'in, hwena dekam beya nik sa hen Alap hap dawemna nol gweblal. ¹³ Sap em kime mas eibirida'ak, dekam sa emsa anakan dam dasibir, “Eiwa, Korintusk de zini in zeno mae mo eini mes bil gwek.” Dekam Yerusalemk de wenya Alap mo bosena sa anakan teip nulsuk gweblal, “He'ho Bian, zini in ek enkam hom Kristus hup de ol dawem san ang tak. Hwena zen eiwa i-san i-san nei

* **9:9** 9:9 Paulus Mzm. 112:9 nakore naka awe ale gulku. Paulus mo enlalana ayatnak awe, san ha Alap de kirekam mas gwibiridan hap dena? San ha zi bosa zik de mas gwibiridan hap dena? Zep Paulus mo enlalana ayatnak awe anakan hen maka li nul sonek, “Kae-kae zini zen tahalha zi hip totoresa nol gwizimnin hen kae neibirida gwenan- men kirekam zini gandum danna men-san an-sankam hling disik gwenanke. Hwena Alap sa zeno mae mo syal dawemna insa hendeþ denaban enlala gwe-gwibiri.”

gwibirin, hëndep zep dawemkam ano mae mo tahalhana ap hla nulzimk- aha zisi men kirekam hen mas neibirida gwenanke.” ¹⁴ Zen dekam sa hen Alapsa kwasang naban ebe mae hap anakan abe da gwer, “Eiwa, Alap, Em ema tangan ere mo kwasang-kwasangna zëbe mae hap mam gulzimki. Zep Emki hë'ho gwibin nika zëbe mae hap etan gol gwizimdin.”

¹⁵ Hen dikire tingan Alap mo bosena teip nulsuk gweblak, sap Zen mes hëndep de ëngaya gwen hap dena nëbe mae hap totoresa golzimki. Zep eiwa wehasa hom- Zëbon onakore hë'ho gwibin niye!

10

Paulus kim zëre mo syala Korintusk de zi mo nwenak eiwa gulkuke:

¹ Ëe, Paulus, ama emsa titi tabi'in: Asa de husus gweblan zi sin bahem ang ta gwen. Ëe ama sak: Ebon mae onakon ahakon man asa nenblak, “Paulus in Korintusk awe de gwënkam, zen ol drak-drakkam hom nësa tonbirida gweka. Hwëna langa nakon de suratkam nësa tawa tabinkim, dekam en ol drak-drakkam nësa gu sonebirida gwenda.” Zen in zebë angkam Kristus onakore enlala sae-saekam hen kwasang-kwasangkam ² emsa gu sonebirida'an: Men zen kirekam asa nenblak, bahem desa salbirida gwen. Ki eiwa asa ol drak-drakkam emsa tonbiridazal- men kirekamë suratnak ale gul gwenanke. Hen zen dekam esa asa tame lal, “Paulus, hare eiwa, jal-jala kake.” Zen man

hen asa nenblak, "Paulus auhu-kama enlala naban syal gwe-gwenda." ³ Sap eiwa, nen auhu-kamanake lowehe gwenan. Nen zebe dowal mo kigi naban ereija gwe'an. Hwena ee auhu-kama zi mo enlala blalkam homö zereija'an. ⁴ Sap nen okamanak awe Kristus mo jana nabare zi mo kime lowehe gwenan. Hen neno mae mo janana, auhu-kamanak de janasa hom. Neno mae mo janana, zen ngatan zi mo lang nakorena. Nen dekame dowal mo kigi mo iti ena timbwas lablanda gwenan, hen yasik tabin hip de zi mo tawa tabinsi dekame timbwas ul gwenan. ⁵ Sap yasik tabin zini in bolte-boltekam anakare olkam aha zisi tru-tru nulbirida gwenan, "Kristen zini in hon bahem ang ta gwen. Ki em molye Alapsa tame lak." Hwena zeno mae mo tawa tabinsi nen ema timbwas ul gwizimnin- ngatan zi mo lang nakore janana inkam. Hen zini men zen botonkam de tawa tabin sin ang ta gwe'an, nen ema etan desa Kristus osan dep lahyohal gwe'an. ⁶ Hen em kime Kristus onak dawemkam etal gwes'ik, hwena dekon men zen etan aha ora san ang ta'ak, ee asa desa Alap mo Enho nakore ssonkam karek tabirzir.

⁷ Zi de ebon mae onak zenaka anakan kira tanna, "Ee an hen Paulus makarena- Kristus mo zer sonenna, emsa de hen tawa ta gwibin hip," zep zen dwan hen maka zere mo kirekam de gun nukon anakan dam gulsuku, "Paulus hen Kristus mo zer sonen nakake, zep ee babe husus gweblan olsa gubiridan." ⁸ Ee eiwa ama sap etan-etankam enaka gu gwebla'an, "Bian mes asa zere mo nganak de syal gwe-gwen hap zer

soneka,” hwëna ëe molyë ëre mo kirekam de ola insa saher gwibik. Sap asa Bian eno mae mo ei nika de timbwas gulzimdin hip hom zer soneka. Hwëna eno mae mo eisi dikim mam gulzimdin hip zer soneka.

⁹ Hwëna asa anakan bahem enlala gwegweblan, “Paulus zëre mo surat-suratkam asa airin-airin ta gwibi'ira.” ¹⁰ Sap ahakon man asa nen gweblanan, “Paulus mo surat-suratna sosonna hen ol drak-drakkam dena. Hwëna zën de hatankam zëno ola soson naka hom. Dekam hom mae ol drak-drakkam nësa tonbirida gwenda.” ¹¹ Men zen kirekam asa enlala në gwebla'an, ëe angkam bira! Zen aen de hata zankam sa asa tame dal, “Hare eiwa, Paulus ol drak-drakkam de jalse gwibiridanna hen tawa nakake- suratnak men kirekam hen ale gul gwendaye.”

¹² Eiwa, men zen anakan zënaka boltere da gwibirin, “Ëe hen Paulus kiye,” hwëna ëe homë ki dwam gwe'an- zëno mae mo kim de anakan ënaka boltere tan hap, “Ëe an hen deban mae apdenak.” Zen man tim nul gwe'an, “Sërkam de zënaka boltere tan zini, zen eiwa mamna.” Zen zep zëre mae mo hliknak de bitï gwen en wenyaka anakan boltere da gwibi'in, “Em an ëre makarena.” Hwëna kirekam de ëgwë gwen zini, zen enlala joblo-topna. ¹³ Hwëna men zen abe hap dakastilbli'an- desa de boltere gul gwen hap, ëe desa en asa boltere gul gwer: Ngana men desa Alap Zëna abe hap zerblaka, desa en asa boltere ta gwer. Hen desa kimë syal gweblak, ëe dekam zebë ebon mae onak

ol dawemna golhatak. Hwëna aha mo ngana bëjënë bola-bolakam anakan gublun, “Zen ano nga.” ¹⁴ Èe de nonol ebon mae onak ol dawemna insa golhatazan srëm kam, ki eiwa èe botonkam amaka ënaka boltere ta'an. Hwëna èe mesë nonol golhatazak. ¹⁵ Zep èe amaka ère mo syal gweblan nganak denaka boltere tabi'in. Hwëna aha zi mo nganak de wenyä molyë. Hen èe ama emsa dwam gwibirida'an: Eno mae mo ei nik de mam gwe'ak, zen dekam sa aha zi emsa de kirekam hlauluda gwenkam beyakam ë Kristen gwe song gwer. ¹⁶ Kirekam de lwankam èe amaka aha lang san dep etan ayang gu'un-desan de etan ol dawemna insa eiyas gïl song gwen hap. Dekam aha zi bëjen bola-bolakam asa anakan gublun, “Zen ano syal gweblan ngasa al ta'ara.” ¹⁷ Sap nëre mae mo syalsa de enlala gwibinni, zen diki men kirekam Alap mo olak lwak, kirekam de enlala gwibin. Sap zëwe a kirekam mo lwakye,

“Zini diki Bian ensa zen boltere ta gwen. Zënaka bap zen.”*

¹⁸ Zep zi de zënaka boltere tanna, kirekam hom dakasti'in. Diki Bian Zen gublun, “Em dawemkame ère mo nganak syal gweka,” zen ki mes eiwa sam gwesili.

11

Paulus kim enlala joblo-top zi mo kim botonkam zënaka boltere takake:

* **10:17** 10:17 Yer. 9:24

1 Bahem asa jal gweblan, sap ëe angkam enlala joblo-top makanë bolte-bolte zi mo kim ale gulzim'in- men kirekam emsa de yasik tabin hip de zini zënaka boltere da gwibirinke. ² Sap men kirekam Alap jematna emsa zëre en hap inik gwibi'ira, ëe hen kirekamë emsa anakan dwam gwibirida'an, "Zen dikire Bian en hon lowehe gwëk." Zep ëe an men kiye- wenam tol mo bianna, zen de wenam tola insa dawem tangankam anakan kara gul gwenna, "Bap zen aha zisi ang gweblan- zi hip de gon srëmnakye." Ëe hen kirekamë emsa kara ta gwibi'in, sap ëe mesë Kristussu anakan gu-gubluk, "Jematna an Ere en hap dena." ³ Hwëna ëe ama emsa anakan ngalap gwibirida'an, "Kristus onak de ëtal gwesin nikon etan bap zen sap de ora san ëgwahan- men kirekam Hawa wanyana in mo ol dërek san ang gwëkye." ⁴ Sap yasik tabin hip de zi de ebon mae onak yaing gwenkam, em bëjen em desa jalse gwibiridan. Zen sap maka emsa anakan tawa dabi'in, "Yesus osan dep dena emki srën ang tan. Hen Alap mo Enho hap dena emki hen srën ang tan. Aha ol dawem san emki ang tan." Kirekam de yasik ta gwibin zisi, em hwëna aha-ere enlalakame dokwak la gwibirin. Zep sap esa ano wehakam de ënaka boltere tan ola ansa hen ësane gwer. ⁵ Yasik tabin hip de zini in man zënaka tim di gwibirin, "Ëe an teipsin-teipsin tanganna- Paulus onakonye." Hwëna kirekam hom. ⁶ Eiwa, ëe homë tewesik- dawemkam de zi tranak tonbiridan hap denaye. Hwëna men kirekamë Timotius hun oltreizim tine gwëk, Alapsa de tame tan hap dena, ëe mesë te keisik.

7 Ëe kimë Alap onakore ol dawemkam emsa tawa ta gwibik, ëe homë mae emsa gubirida gwëk, "Ap te-alana ol gweblak, sap ëe ama emsa tawa ta gwibi'in." Ëe hwëna dekam ama gwë gwëk- san de ebon mae de babu gwen zi, anakare enlala naban, "Ëe sap asa zëno mae mo nwenak otdenak gwër. Zen sap sa ëteipsil." Hwëna ëe insa kirekam gwëk, san ha dekam eno mae mo nwenak ama karek gwëk? San ha homë? 8 Ano tahalhana dekam aha lang nakore jemat-jemat ap hla nul gweblak- te- alasa de golblankamye. San ha esa asa enblal?- "Em ema karek gwëka- asa de totoresa tawa ta gwibinkimye, aha lang nakore jemat-jemat mo te-alakamye." 9 Ëe kimë ebon mae de gwënnak tahalha gwëk, ëe homë emsa dohon-hon ta gwibik- te-ala hap de emsa abe tabinkimye. Hwëna Makedonia kore aya-wal oso-walya kim zë yaing gwe-gwezak, zen zep ano tahalhana ap hla nul gweblak. Hen angkam mae ëe molyë wet gwesik. Men kirekamë emsa abe tabir srëm gwëk, zen kire enkam asa ebon mae syal gwe-gwer. 10 Eiwa de Zini Kristus mo nwenakë emsa gubirida'an: Ëe kire enkam asa emsa gweibirida gwer, hëndep Akayak de zini em lamkam mae asa molye anakan en gweblak, "Paulus hup ëe kië te-alana olblak." 11 Ëe kimë emsa kirekam gweibirida gwenan, san ha dekam homë emsa kwasang gwibirida gwenan? Kirekam bëjen. Alap Zëna tawana: Ëe kirekam ebe mae hap de kwasang habë ki gwë gwenan!

12 Zep ëe kire enkam asa emsa gweibirida

gwer- mae hap: Zini men zen zënaka anakan bolte-bolte da gwibirin, “Ëe an hen Paulus mo kimë hatazak- emsa de syal gwibin hip,” zëno mae mo ëksa dikim kyang tasibir-zimdin hip. Sap zen te-ala en hap syal ta gwenan. ¹³ Sap kirekam de zini, zen Kristus mo dam tasibin zisi hom. Zen yasik tabin hip de zi. Zen zep bolte-boltekam ëboton gwe-gwenan, “Ëe an Kristus mo zer sonen zi.” ¹⁴⁻¹⁵ Zen mae hap kirekam ëgwë gwenan: Sap zëno mae mo teipsinni, dowal mo kigi, zen hen kirekam bolte-bolte gwe-gwenda, “Ëe an hen Alap mo dam taha nakore zi- Alap onakore ngatan naban.” Zep hen kirekam- dowal mo kigi mo zer sonen zi niye. Nen ba hap de desa tenggwanbirida gwen hap?- zen insa anakan zënaka boltere da gwibirinye, “Ëe an Kristus mo zer sonenna.” Hwëna aumwa hap denak Alap sa zëbe mae hap zëre mae mo syal eini golzimdi.

¹⁶ In zebë etan emsa gubirida'an: Bahem asa anakan enlala gweblan, “Paulus zen suratkam zënaka boltere taka. Zëna hen enlala joblo-topna.” Hwëna em de eiwa kirekam asa enlala gweblankam, ki emki dawemkam asa zer irin. Sap enlala joblo-top zini, em ema dawemkam lup ulin gwenan. Zep asa hen kirekam. Sap ëe angkam ëre mo gwënsaë boltere gu'un. ¹⁷ Zep angkam ëe enlala joblo-top zi mo kimë ep ale gulzim'in. Sap diki Kristus mo dam tasin zini bëjen kirekam zënaka boltere tan. ¹⁸ Ebon mae onak, zini beyana auhu-kama zi mo kim de zënaka boltere ta gwibinni. Zep ëe anik hen

zëno mae mo kim ënaka boltere tak. ¹⁹ Em ëe makare enlala joblo-top zisi dawemkame lup ulin gwenan, sap ena enlala blala! ²⁰ Em zebe anakare zisi lup ulin gwenan:

Men zen emsa jap nul sonen da gwenan.

Hen men zen eno mae mo kire-kirena alal danda gwenan.

Hen totoresä de syal tan hap men zen emsa nenbirida gwenan.

Hen men zen anakan emsa nenbirida gwenan,

“Ëe an mamna. Em bete-tekna.”

Hen men zen emsa mipna lwa da gwibir-zimnin.

Em hwëna kire zisi dawemkame lup ulin gwenan. ²¹ Angkam ëe zebë saher gwe'an: Ëe Timotius hun ama eiwa sin-sin ëk, zebë emsa kirekam eibirida srëm gwe-gwek!

Zep angkam ëe sap asa ënaka boltere tal-enlala joblo-top zini in mo kimye.

²² San ha zen anakan zënaka boltere da gwibirin?- “Ëe an Ibrani wal.” Hwëna ëe an sap hen Ibrani wal.

San ha zen hen anakan zënaka boltere da gwibirin?- “Ëe an Israel Bak mo ausu nakore zi.” Hwëna ëe hen dekorena.

San zen Abraham mo auyan-tane wal? Ëe an hen zëno auyan-tane. Zep ëe an hen Yahudi wal tangan.

²³ San zen man zënaka nenbirida gwenan?- “Ëe an Kristus mo nganak de syal ta gwen zi.” Ëe an hen zëno nganak de syal gwe-gwen zi- desa de kwei-kwik gunnu. Kirekam insa ale gulun, zen enlala joblo-topkamë mas gul!

Sërkam de syal gwe-gwenkam ëe mesë desa kwei yuludak.

Bwinak de gwënkam hen mesë desa kwei yuludak.

Kristus mo bose hap de asa tangolenkam hen mesë sërkam kwei yuludak.

Ëe mesë tïn hip de alp gwesinnï beya guk. Zen hom.

²⁴ Yahudi mo but srëm gol-golak de mam-mamna mes asa aha-ere taha-tap nosoblak- Kristus hup de jal hap de dokot tekkam tangolen naye, men kirekam 39 enkam de lek tyankam naït gwibirinye. *

²⁵ Roma mo irik gïnnik de mam-mam wenya hen mes asa dan-ahan nosoblak- dop tekkam de tangolen naye.

Asa mes kasokam aha-rok'nen nïrïblak.

Hen bul yalak de ang gwe-gwenkam, hinak de keing gwen hap de alp gwesinnï mesë dan-ahan sok.

Hwëna dan-ahanna in kon, ahana zen dekam tanganë hi ngïrïnnik de gwëna holo gwëk- kam denaban yaklam denaban.

²⁶ Ëe tïn hip de alp gwesik gwenna mesë tangan beya gwëk, sap ëe ama aha lang san song gwëk:

Ho namwana man asa karek ta gwëk.

* **11:24** 11:24 Yahudi zini Alap mo ëpba ol san anakarekam ang ta gwëk: Karek gwen zisi de karek tanna, Alap mo olak man lwak (Ul. 25:1-3): "40kam de lek tyanna bahem gulmurun." Desa de gulmurun srëm hap, zep 39 enkam lek dya gwëk- zi de zëno mae mo nwenak karek gwenkamye. Paulussu kim Yahudi Kristus hup de jal hap lek-lek da gwëk, zen zep 39 enkam lek dya gwëk.

Asaskam de te-ala alal tanda gwen zini hen man
tan hap asa alp dasik gwek.

Yahudi zini tan hap asa kalang në gweblak-
hen sap Yahudi srëm zi niye.

Totore zi jal-jala hen tan hap asa alp dasik
gwek- sap ë yawal-yawalak, sap eiknik,
sap hinak.

Ahakore zi jal-jala hen man asa boton da gwek,
“Ëe an eno Kristen bose wal.” Zen hwëna
asa dikim zë aningkim karek tan hap ki
ahap da gwek.

²⁷ Tahalha tangankam de gwënnak, ëe dekamë
sërkam tangan syal gwe-gwek.

Hen kam nini homë ta gwek.

Usak hap ama tangan sabak gwe-gwek, hen ho-
holena.

Tembane srëmkam hen holokamë gwë gwek.

Hen bot-bot langnak pakean sowehen srëmkamë
gwë gwek.

Ëe karekna desa mesë kitak mamkam eisbik.

²⁸ Ahakore tahalhana ano aïtbin srëmna hen
ki. Hwëna deban ëe ama mwin-mwankam ëre
mo nga syal gweblannak de jemat-jemat hap
dohon-hon naka eis gwibirin. ²⁹ Kristussu de
täibliblan nik de etan hli tan hap ëalp gwesinnë,
ëe dekam anakanë eis gwibirin, “Zen bap zen
tangan etan hli tan.” Zi de karek san dep Kristen
zisi zertoranna, dekam hen ama tangan enho
nakan anakan ngalap gwesibirida gwenan, “Zen
bap zen tangan zëno ol san ang gwen.”

³⁰ Hwëna yasik tabin hip de zini ki sap ebon
mae onak anakan zënaka boltere da gwibirin,
“Ëe an sosonna,” zep ëe hwëna a kirekam asa

ënaka boltere tal, “Ëe an sin-sin tanganna.”
³¹ Bian Yesus mo Bian Alap, zini men zëno bosesa hëndep denaban boltere nul gwenan, zëno nwenakë emsa gu sonebirida'an. Ëe homë emsa boton tabi'in: ³² Ëe kimë ëna Damsik kon heya gwek, dekam teipsin zini Aretas langna iwe irik gi'inka. Hen ëna iwe de mamna mes jana zi zemka gubiridaka- ëna in mo wasnge te so gwegwen lilikin nikon de asa til gik gweblan hapye. ³³ Hwëna zëwe de ano Kristen bose walya dekam zep ëna in mo kol son jendela nakon yu yala ban dokotkam asa ë san dep sring di sonehak. Ëe dekam zebë zi jal-jala in kon heya gwek. Zep ëe an eiwa sin-sinni.

12

Paulus kim zëre mo nwe lirisin në gweblanna aïsìl gwibiridakake:

¹ Ënaka de boltere tanna, zen eiwa waba hap, hwëna ëe asa etan ebe mae hap ayang gulzim, sap ebon mae onak zini kirekam zënaka boltere da gwibirin. Zep angkam ëe ama emsa aïsìl gwibirida'an- men kirekam Bian ano nwena ap lirisin so gweblakake, zëre mo enlala aning tansa dikim abe hap zertrë gweblan hap. ² Angkam tahunna mes empat-blaskam tamunk, asa dekam ngatan zi mo lang mo gulk'nen tangan san dep neir inehak. Aena angkam homë tame gu'un: San ha tim niban asa neir inehak? San

ha enho en naka? Tawana aha-en Alap zë-en. * 3-4 Alap zëre mo golek denak kim asa nërhatatak, dekam zep Alap zëre mo enlala aning tanna ap zertrëblaka. Desa man asa jalse gweblaka- okamanak awe de toran hapye. San ha timni an hanë zë sane gwe'ak? San ha enho en nikë sane gwe'ak? Tawana aha-en Alap. 5 Sap abe hap mes kirekam de owasna lwablak, zep amaka ënaka boltere ta gwe'an. Hwëna ëe bëjënë ënaka kire hap boltere tan. Diki anakare enkamë ënaka boltere ta gwe'an, "Ëe an sin-sinni." 6 Hen ëe sap amaka mam blalkam ënaka de boltere tanna etan ayang gu'un. Dekam molye asa anakan enbla'anam, "Paulus in enlala joblo-topna," sap ano ola botonna hom. Hwëna ëe molyë etan kirekam ayang guk, sap dekam emaka asa enbla'an, "Paulus mo nwe lirisin nëblanna man beya gwek, zep zen eiwa mamna." Diki ëe ama dwam gwe'an, men kire enkam ena ano syala nwekam hla kul gwenan, hen men kire enkame ano tawa tabinni ësane gwe-gwenan, kire en nakon emki anakan asa enlala gwe-gweblan, "Paulus zen kirena."

7 Ëe dikim sërkam de nwe lirisin në gweblanna in hap ënaka boltere tan srëm hap, zen zep Alap sang-sang karekna abe hap golblaka. Zep ano timnik sang-sangna in ngi yawal mo kim

* **12:2** 12:2 Yunani olkam Paulus anakan ale gulku, "Ano Kristen bosenaki, orep ngatan zi mo lang san dep neir inehak." Zen kirekam zëre mo boresa golzabeka- dekam de sërkam bolte-boltekam nwe-mase gwen srëm hap. Hwëna ayat tuju nakon mes dam gwesin, Paulus zënaka kirekam aisil gweblaka.

kang ti'in. Zen dekam dowal mo kigina hen asa karek ta gwenda. ⁸ Ee mesë dan-ahan sonkam Bian Yesussu abe ta gwek, "Bian, ngi ben-ben makarena ansa ap mulsublu." ⁹ Hwëna man ap ding gulbluka,

"Molyë ep mulsubluk. Em sap esa ano kwasang-kwasang ensa de blol gwibin enkam gwë gwera- dawem gwen srëm maenakye. Sap zini men zen sin-sin gwen nakon Asa en blol në gweblanan, zen diki kire zi hibë sosonna mam gul gwizimnin."

Zen in zebë ënaka anakare enkam boltere ta gwenan, "Ee sin-sinni," sap dekam Kristus onakore sosonna abon onak man mam gwe-gwenan. ¹⁰ Zep ëe Kristus mo bose hap de banakare maesa goltowenkam, ëe ama sam gwesik gwenan.

Ee sap asa sin-sin gwer.

Asa sap sa lamang da gwer.

Karekna hen sap asa goltowe gwer.

Hen boton ol blo-blona sap sa ap mam nul gweblal.

Hen jalom ëk tihinak sap asa gwë gwer.

Sap kimë tangan sërkam sin-sin gwe-gwenan, ëe dekamë Kristus onakore sosonna eis gwibirin.

¹¹ Ee mesë enlala joblo-top zi mo kim ënaka boltere tak, hwëna zen eno mae mo asa de zerzaun srëm nakon ëe ki ënaka gwëblak. Diki em emaka asa ërzauk gwek- in kim yasik tabin hip de zini eno mae mo nwenak asa lamang da gwekye. Zen man asa anakan nen gweblanan, "Paulus in betekna." Zen eiwa. Hwëna "mam-mam wenya" in hom asa kwë da'an!

12 Ëe kimë enlala tatetekam emsa holokam golëlowehe gwek, Alap dekam zep zëre mo sosonna abe hap gol gweblaka- desa de ebe mae hap goltrei gwizimdin hip, hen owas-owassa dikim ebe mae hap syal gwe-gwibir-zimdin hip denaye. Zen dekon zep dam gwesin'in, "Asa eiwa Alap dam tasiki." 13 Zep men kirekamë aha jemat naban golëlowehe gwek, ëe kire enkamë emsa hen golëlowehe gwek, hwëna diki aha-en: Ëe homë emsa asa de te-alakam mas gweblan hap gubiridak- in kirekam ahakore zini angkam emsa nenbirida gwe'anye. Kwasang tol! Diki ëe amaka hen kirekam emsa gweibirida gwek! Ki emaka asa sam eisibli'an!

14 Ëe angkam bira! Nabakam asa dan-ahanna emsa amjanbirzir. Hwëna ëe molyë emsa te-alakam de asa mas gweblan hap gubiridak. Ëe homë eno mae mo te-alasa dwam gwibi'in. Diki ëe ama dwam gwe'an- em de tingare enho naban asa ang gwe-gweblan hap. Ëe homë emsa te-ala hap gubirida'an, sap ëe an eno mae mo biankam de gublunna. Sap walasna bi zik mo tahalhasa hom hla nul gwizimnin. Zen diki bi zik walas zik mo tahalhana hla nul gwizimnin.

15 Zep ëe ama sam gwesik gwenan- tingare ëre mo sosen naban te-ala naban de emsa mas gwibirida gwenkamyë, em dikim ëngaya gwen hap de ora san dawemkam ang tan hap. Ëe insa kirekam emsa kwasang gwibirida gwenan, em hwëna ba habe asa kwasang ëbla srëm gwe-gwenan?

16 Hwëna ebon mae onakon mes yap ahakon anakan asa nen gweblanan, "Eiwa, Paulus

damkam hom te-ala hap nësa aberbe tabirki, hwëna zen aningkim ki nëno mae mo te-alana zerka. ¹⁷ Zen zisi lup gul sone zaka- tahalha zi hip de tagal tazimdin botonkam, hwëna Paulus zën twenblaka.” Hwëna ena tawana: Kirekam de ola zen boton tangan. ¹⁸ Ëe sap eiwa Titussuë tütü tak- emsa de amjanbin hip. Hen ëe nëre mae mo osona mensa dekam ama hen gubluk- zen de ang gweblan hap.† Hwëna dekam Titus zëre hap hen hom ba mae hap emsa abe tabirki. Sap ëe debanë aha-ere enho naban syal ë gwenan. Srën-srënkam hom.

¹⁹ Aya-wal oso-wal, em san ha ano suratna ansa ema enlala eibi'in?- “Paulus zëre mo bose dikim karek gwen srëm hap ki ap ale gulzimki.” Ki hom! Ëe hwëna Alap mo nwe kara gwennakë Kristus mo nganak de syal ta gwen zi mo kim ale gulzimk- em dikim Kristussu de taïblïblan ennak ëtatete gwen hap. Sap ano syala tïngan, zen kire en hap dena. ²⁰ Sap ëe ama aïri'an, san ha anakan asa emsa hlauludazal?- “Zen hom ano ol san ang ta gwe'an.” Ahaksa san ha enlala nik esa anakare hap asa topse ëblal, “Zen ba hap kirekam asa jal gwibirida tine gwenda?” Zen in zebë aïri'an:

Bap zen nama ol keisa-keisa naban lowehe gwen.

Bap zen zënaka husus gwibirida gwen.

Bap zen zënaka jal gwibirida gwen.

Bap zen ëhlïwe gwen.

† **12:18** 12:18 Kim anakan ale gulku, “nëre mae mo osona mensa,” zëno enlalana, Korintusk de zi mo tame tan Kristen bose wal. Zen san ha zi darena in mo ahana?- men zen Titussu ang ëblaka. Ahana 2Kor. 8:18-19nak ang gweblaka, hen ahana 2Kor. 8:22nak.

Bap zen zënaka lamang ta gwibin.
 Bap zen boton ola gol halasen gwen.
 Bap zen bolte-boltekam lowehe gwen.
 Hen bap zen men-mankam lowehe gwen.

²¹ Ëe mae habë aïri'an: Nama de karekkam lowe hennakë emsa hlauluda'anzak, ki ëe asa sërkam tangan Alap mo nwenak saher gwer. Anakan de emsa hlauluda zankam, "Men zen nonol karekna nol gwek, zen nama kire enkam lowehe gwenan," dekam ëe asa tangan nwe go-ho naban enlalana dowe hanal. Karekkam asa emsa golëtower- em de kahalo nakon ëhalen srëmkam, wesya de lirak oson nakon de ëhalen srëmkam, hen totore swi nakon de ëhalen srëmkamye.

13

Aumwa hap de ol zïm-zïm:

¹ Aya-wal oso-wal, ëe nabakam asa dan-ahanna emsa amjanbirzir. Ëe dekam zi beyanak de sane gwen nakon asa emsa klis gulzul- men kirekam Alap mo olak lwakke,

"Zini dan-dan, ahaksa dan-ahan maekam de gun srëmkam, 'Eiwa, ëe ama ëre mae mo nwekam karek gwennak hla lak,' dekam bëjen zïsi karek tan."*

² Ëe kimë dan sonna emsa amjanbik, ëe dekamë anakare ol tan-tanna ansa ebe mae hap golz-
 imk, "Etanë nama karek gol gwennak emsa hlauluda'anzak, ki asa emsa karek tabirzir." Angkam langa nakonë ol jalse gwenna inkam etan tïngan emsa enlala sobirida'an- sap orep

* 13:1 13:1 Ul. 19:15

men zen karekna nol gwek, hen nër hom de karek gol gwen wenya. ³ Dekam esa asa tame lal, “O hare eiwa, Kristus ki am zère mo ola Paulus hup ing gul sone gweblanda- zen dikim jala ban tonbirida gwen hap denaye.” Zep jala ban de tonbiridan nakon esa anakan dam ulsul, “Hare eiwa, Kristus sin-sinkim hom am nëbon mae syal gwe-gwenda.” ⁴ Eiwa, Kristus kim telidak sonnäk tülki, dekam Zen hen man nwe-mase gweka- san de sin-sinni. Hwëna Alap mo sosonna Zëbon lwa gwenan, zep angkam ngayana gwë'ara. Èe Kristus mo nganak de syal gwe-gwen zini hen kirekam: Èe an hen zëno kim nwe-masena sin-sinni. Hwëna ebon mae osan de lwahal zankam, dekam sa sosonna Alap ne Kristus nebon onakon abon onak hatal- dekam de emsa oto tasibin hip denaye.

⁵ Emki ere mae mo enhosa anakan tame ta gwibin, “Èe san ha eiwa ama Kristussu taïblïbla'an? San ha homë?” Em de eiwa taïblïblankam, ki esa enaka anakan tame la gwibir, “Bian Yesus ki eiwa ano enhonak gwë gwenda.” ⁶ Dekam esa hen asa anakan tame lal, “Paulussu eiwa Bian abon mae osan dep zer soneka.” ⁷ Zep èe ama Alapsa abe ta gwenan- em dikim nabakam ano ol san ang tan hap. Sap èe homë anakarekam emsa dwam gwibirida'an, “Dikire ënol drak-drak gwek, ki asa Kristus onakore sosonkam karek tabir.” Diki ano dwam gwibinni, “Dikire nabakam Kristus onak ètal gwesik.” Ki hwëna èe de hata zankam, sap sa asa etan enlala nëblal, “Paulus mo ola sin-sin enna. Zen bëjen damnak jala ban nësa tonbiridan.” ⁸ Sap em de eiwakam Kristus onak

ëtal gwesinkim, ki ëe molyë emsa karek tabirzik. Sap ëe desan en debë emsa titi ta gwibirin. ⁹ Zebë anakan enlala gwe-gwenan, “Ëe sap asa zi mo nwenak sin-sin gwer. Diki Korintusk de ëKristen gwen wenya zen zen tangan ëtatete gwen.” Zen in zebë Alapsa anakan abe ta gwenan, “Zen dikire Kristus en onak ëtal gwesik.” ¹⁰ In zebë suratna ansa nonol aen de hata zan srëmnak ebe mae hap ale gul sonezimk- anakare enlala naban, “Ëe de desa hlauludankam, ëe homë ki dwam gwe'an- Bian onakore sostonkam de jala ban karek tabin hipye. Biansa de taïbliëlan nakon mana hwëna enlala dowe hanan hap lwanda halank.” Sap Bian Yesus mensa sosonna abe hap gol gweblanda, zen eno mae mo ei nika dikim timbwas gun hup hom. Zen hwëna dekam de tatete gulzimdin hip.

¹¹ Dawem, aya-wal oso-wal. Zao en zausunun. Em ëisrip-sri gwe-gwen. Kristus en onak ëtal gwesik. Hen ano ol san ang ta gwek. Alap mo taha terenak aha-ere enlalakam lowehe gwek.

Alap men Zen tahana nëbe mae hap deisu guzim'ira, Zen sa kwasang-kwasang naban emsa golëlowehe gwer.

¹² Men kirekam Kristen zini ëtagal gwennak ëgwë gwenan, ansa de baca gulsun hyanak emki kwasang naban enaka tahasa golëtowaran. Tingare awe de aya-wal oso-walya zen dawem ensa ebe mae hap nol sonezimk.

¹³ Dikire Bian Alap ne Bian Kristus Yesus nebon onakore kwasang-kwasangna eno mae

mo enhonak lwa gwek. Hen dikire Alap mo Enhona emsa kitak golëlowehe gwek- aha-ere enlalakam ekakim lowehe gwek.

**Alap mo Ol Ęse, zere mo zi niban de ol
ziah-en gu hup dena**

**Orya: Alap mo Ol Ęse, zere mo zi niban de ol
ziah-en gu hup dena (New Testament)**

copyright © 2005, 2018 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Orya)

Contributor: Pioneer Bible Translators

All rights reserved.

2020-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

c93f518f-565f-570c-87e7-50d54e5ff0f6